

Запобігання агресії в студентів як один із аспектів викладання дисциплін з безпеки

Студентська молодь завжди відігравала значну роль у суспільному середовищі. Сучасне студентство включає в себе ту частину суспільства, яка на початок соціальних перетворень перебувала у дошкільному, шкільному віці і стояла лише на перших етапах своєї соціалізації. Сьогодні вона становить значну частину соціуму і представляє ту категорію молоді, світогляд та ідеали якої формувалися на роздоріжжі соціальних пріоритетів, невизначеності питання щодо ролі соціального середовища у самій перспективі суспільного розвитку держави. В умовах розбудови демократії та утвердження ринкових відносин Україна переживає певні негативні соціальні явища. До останніх належать і агресивні настрої, які значною мірою загрожують життєдіяльності людини.

Агресія у різних проявах була супутником людства, тому як проблема має вирішуватись системно. Різноманітні прояви агресії можуть бути передбачені і відвернуті. Освіта з питань цивільної безпеки має можливість вносити ідеї, кроки, заходи серед студентів усіх спеціальностей щодо запобігання і профілактики агресивних настроїв для забезпечення безпеки. Епідеміологічні дослідження свідчать про зростання агресивної і насильницької поведінки в підлітковому віці, яка започатковується у сім'ї, школі, зростання кількості жертв насильницької поведінки по відношенню до дітей, жінок, старців. Дані щодо агресії у студентському середовищі та їх зв'язок із безпекою особистості відсутні.

Проблемі агресивної поведінки присвячені спеціальні монографії і значна кількість експериментальних робіт

Р.Берона, А.Басса, П.Брейна, Л.Берковица, К.Бютнера, Д.Ричардсона, Є.Єриксона тощо. Агресія – це індивідуальна або колективна поведінка, дія, спрямована на нанесення фізичної чи психологічної шкоди, збитків; на знищення іншої людини, групи людей. Розвиток єдиного підходу до розкриття сутності поняття «агресії» передбачає необхідність виділення та розуміння різних статусів агресії: агресії як психічного стану, агресії як властивості особистості, агресії як об'єкту потреби, агресії як поведінкового прояву [1].

За визначеннями вчених А.Басса та Д.Аркі можна виділити такі показники та види агресії: фізична, вербальна, косвенна агресії, негативізм, роздратованість, підозрілість, образи, почуття провини [2]. Фізична агресія – це агресія, які відображається у безпосередній фізичній дії на людину (нанесення тілесних пошкоджень, бійки, вбивства та ін.); вербальна агресія – відображається у лайках, горланнях, плітках та ін.; опосередкована (непряма) агресія – агресія, перенесена на неживі предмети, тварин; негативізм – почуття суперечності, пригноблення, відривання від суспільних стереотипів й прийнятих у суспільстві форм поведінки; роздратованість – швидкість розвитку агресивних й захисних реакцій; підозрілість; образа – внутрішнє переживання ущемлення особистих реальних чи уявних прав; почуття вини – переживання особистого положення в якості того, хто ущемляє права інших осіб.

Дисципліна «Безпека життєдіяльності» спирається на ризик-орієнтований підхід, який спрямований на його мінімізацію. Одним з ризиків для життя і здоров'я молоді є агресія і насильство. Передчасне виявлення та подальша профілактика агресії в студентському середовищі за допомогою групових та ауто тренінгів під час позааудиторної роботи; використання нових психолого-педагогічних підходів та методик викладання у вищій школі

під час вивчення дисципліни з безпеки дають змогу у цілому мінімізувати агресивні настрої молоді.

На нашу думку, насильство є результатом прояву агресивної поведінки і має взаємообумовлений і взаємопов'язаний характер; насильство являється результатом складної взаємодії індивідуальних, групових, соціальних, культурних факторів і факторів середовища. Осмислення того, що є причиною агресії та спроби щодо її попередження – важливий крок, який може зробити система освіти для запобігання цього явища серед студентів.

Список використаної літератури

1. Кравчук С.Л. Особливості психологічних детермінант агресивних проявів особистості. Автореф. дис.канд.псих.наук. 19.00.01. – загальна психологія, історія психології. – К.: Київський національний університет імені Т.Шевченка, 2002. – 21 с.

2. Бэрон Роберт, Ричардсон Д. Агрессия: Учебное пособие для студ. и аспирантов психол.факультетов, а также слушателей курсов психол. дисц. на гуманитарных факультетов вузов РФ. – СПб: Питер, 2000. – 315 с.